

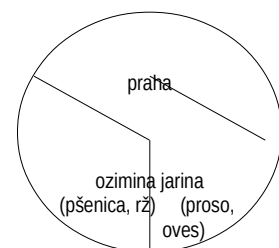
Kolonizacija na Slovenskem

A) starejša

- naseljevanje slovanov (od V. Alp do Spodnje Panonije)
- Ogrji jo nato ustavijo, po umiku Langobardov (568) nastanejo prazna področja (V. Alpe, Benečija, Goriška Brda do limesov)
- spori s stroselci
- veliko naseljevalno območje (od Furlanije do Podonavja, 70000 km²)
- smeri iz SV in JV

B) 2. faza (10.-12. st.)

- v glavnem notranja, razen na Koroškem in Štajerskem (zunanja, v nižinah so švabe)
- tudi nižinska faza (naseljevanje švabov na Dravsko polje, Sorško polje, Zgornjo Bačo, Kanalska dolino)
- uporaba plugov, triletno kolobarjenje, konji namesto volov (podkve in komat)
- prevzeli so imena rek (Drava, Krka, Kolpa, Sava) in ostalega (Kras, Karavanke, Kranjska gora)
- huba: podložniška kmetija, na njej živi ena družina (fevdalec manjša pridvorno zemljo na račun hub)
- kmetu je nekaj lahko ostalo, dajatve fevdalcu
- nove vasi: dolge (načrtne), obcestne, gozdne ali vršne, barske in središčne (hiše so razporejene okoli glavnega prostora s cerkvijo)

C) 3. faza (13.-14. st.)

- višinska kolonizacija, načrtovana
- posamezne višinske kmetije
- povečanje prebivalstva na Štajerskem in Koroškem, nemška naseljitvena območja (Kočevje, Bača, Kanačska dolina, Zg. Selška Sora)
- sredi 14. st. se je rast prebivalcev ustavila (kuga, turški vpadi – Kočevje, Višnja Gora in Lož dobijo obzidje)
- pustote: ljudje se naseljujejo na pusta območja tudi (45 %)
- kmečki upori
- v 15. st. fevdalci kolonizacije ne pospešujejo več, začnejo izganjati prebivalstvo in spet povečevati pridvorno posest
- poveča se površina obdelovalne zemlje (do 1000 m)
- prebivalstvo raste počasneje, razslojevanje
- kajžarji: 15. st. živijo v majhnih hišicah
- premik slovenske narodnostne meje proti jugu (v 15. st. se ustali)

D) 4. faza (16. st. naprej)

- dodatna kolonizacija, le poredko
- 90% kmečkega prebivalstva, notranje razslojevanje zaradi družbenih sprememb kmečkega prebivalstva
- Turki
- rovtarji, viničarji (v vinogradih), gruntarji (večje posestvo), polgruntarji (malo posestvo), kajžarji (zelo malo), gustači (nimajo nič, priložnostno delo)

E) vplivi kolonizacije

- krčenje gozda
- med 9. in 11. st. se ustalijo njive (stalne naselbine), plug
- spremeni se podoba pokrajine:
 - celki (zemlja strnjena okoli kmetije, njive so grudaste ali podolgovate)
 - grude (o razkosana v paralele nepravilnih oblik)
 - delci (polje ni enotno)
- dimnica: lesena hiša, v sredini je ognjišče

- na kmetiji živi okoli 8 ljudi
- sestava prebivalstva: - plemstvo in tlačani (vmes so še svobodni kmetje, ki kmalu postanejo tlačani)
 - kosezi (med plemstvom in tlačani, imeli so svoje sodstvo, ne plačujejo davkov, preživljajo se s kmetijstvom, imajo koseška središča, v 15.-16. st. izginejo)
 - visoko plemstvo (ima na čelu deželnega kneza)
 - nižje plemstvo (ministeriali in vitezi, imajo manj pravic; vitezi: vojaki, lastna kultura, otroke so v viteškem duhu vzgajali od rojstva, otrok je kot 7 letnik odšel na grad visokega plemstva in se izuril, paž → oproda → vitez, bili naj bi plemeniti, vendar so bili tudi roparji)
 - plemstvo živi v gradovih (od 11.st. jih gradijo na nedostopnih mestih), orožje (hladno – meč, kopje, sulica; na konjih in v oklepih)